

Bəşəriyyətə qarşı qanlı cinayət

Belə bir deyim var ki, keçmişini unudanlar onu yenidən yaşatmaq məcburiyyətində qalırlar. Azərbaycanın çağdaş tarixində də unudulması mümkün olmayan məşəqqətli hadisələr, böyük faciələr var. Erməni faşizminin xislətini, gerçək mahiyyətini çılpahlığı ilə açan 1918-ci ilin mart soyqırımı məhz belə dəhşətli hadisələrdəndir.

Təcavüzkar erməni millətçilərinin və sərsəm "Böyük Ermənistan" ideoloqlarının etnik təmizləmə və soyqırımı siyasətinin nəticələrini bütövlükdə iki milyon azərbaycanlı müxtəlif vaxtlarda öz üzərində hiss etmişdir. "Böyük Ermənistan" xülyası ilə yaşayan ermənilər xarici havadarlarının köməyi ilə müxtəlif vaxtlarda azərbaycanlılara və türklərə qarşı amansız terror və soyqırımı aktları həyata keçirib, etnik təmizləmə siyasəti aparıblar. Bir sıra dövlətlərin hakim dairələri tərəfindən himayə olunan bu mənfur siyasət çar Rusiyası və sovet hakimiyyəti dövründə də ardıcıl şəkildə davam etdirilib. SSRİ-nin süqutu azərbaycanlıların doğma torpaqlarından qovulması, qaçqın və məcburi köçkünə çevrilməsi və kütləvi qırğınları ilə müşayiət olunub.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" 1998-ci il 26 mart tarixli fərmanında göstəriləyi kimi, Azərbaycanın XIX-XX əsrlərdə baş verən bütün faciələri torpaqlarının zəbti ilə müşayiət olunub və ermənilərin azərbaycanlılara qarşı düşünülmüş, planlı surətdə həyata keçirdikləri soyqırımı siyasətinin ayrı-ayrı mərhələlərini təşkil edib. Bu mənfur ideyanı reallaşdırmaq istiqamətində ardıcıl olaraq hərbi, ideoloji və təşkilati xarakterli tədbirlər həyata keçirilib. Xalqımızın çoxəsrlik tarixinin saxtalaşdırılmasına cəhd olunub, ermənilərin tarixi şişirdilib. Milli toponimlərimizin erməniləşdirilməsi üçün addımlar atılıb. Ermənilərin ərazi ilhaqı siyasəti hər zaman ideoloji təcavüzlə, türk və Azərbaycan xalqlarına, onların görkəmli nümayəndələrinə qarşı terrorla müşayiət olunub. Çar Rusiyası və SSRİ dövründə türk-müsəlman xalqlarına qarşı ayrı-seçkilik şəraitində bu siyasət daha təhlükəli metodlarla davam etdirilib.

Tarixi reallıqlar göstərir ki, hələ XVIII əsrin 20-ci illərində çar I Pyotr azərbaycanlıların tarixi torpaqları olan Bakı və Dərbənddə ermənilərin məskunlaşdırılması barədə göstəriş verib. 1802-ci ildə çar I Aleksandr Qafqaz canişininə konkret təlimat göndərərək ki, ermənilərdən nəyin bahasına olursa-olsun Azərbaycan xanlıqlarının ələ keçirilməsində istifadə olunmalıdır.

XIX əsrdə Rusiya - İran və Rusiya - Türkiyə müharibələrinin yekunu olaraq, Azərbaycan torpaqlarına İrandan 40 min, Türkiyədən 85 min erməni köçürülüb. İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının ərazisində "erməni vilayəti" təşkil edilib. Bu, əslində, Azərbaycanın tarixi torpaqları hesabına yaradılacaq gələcək Ermənistanın təməli idi. Xatırladaq ki, həmin vaxt İrəvan şəhərində 7.331 azərbaycanlı, 2.369 erməni yaşayırdı.

1918-ci ilin yazında isə Bakı, Şamaxı, Quba, Qarabağ, Lənkəran, Gəncə, Zəngəzur və digər bölgələrdə ermənilər, o cümlədən bolşevik maskası altında çirkin daşnak siyasəti yürüdən Stepan Şaumyan və onun əlaltıları azərbaycanlılara qarşı vəhşiliklər törədiblər. 70 mindən artıq günahsız əhali xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilib. Azərbaycan kəndləri viranəyə çevrilib, insanlar yurd-yuvalarından didərgin salınıblar. Erməni silahlı dəstələri Bakı qəzasında 229, Gəncə qəzasında 272, Zəngəzur mahalında 115, Qarabağda isə 157 kəndi yerlə-yeksan ediblər. 1918-1920-ci illərdə daşnaklar indi Ermənistan adlanan ərazidə 565 min azərbaycanlıyı görünməmiş vəhşiliklə qətlə yetiriblər.

1918-ci il martın 30-da erməni-bolşevik birləşmələri şəhər tezdən Bakını gəmilərdən top atəşinə tutdular. Bunun arxasınca silahlı daşnaklar azərbaycanlıların evlərinə soxularaq amansız qətlər törətdilər. Martın 31-i və aprelin 1-də şəhərdə qırğınlar xüsusilə kütləvi şəkildə alındı. Üç gün ərzində Bakıda 17 min insan qətlə yetirildi. Şaumyanın erməni-bolşevik dəstələri Bakı əhalisinin 400 milyon manatlıq əmlakını müsadirə edərək, müsəlmanların bir çox ziyarətgahını dağıtdı. Daşnak-bolşevik qüvvələri Təzəpir məscidini topa tutdu, Bakının ən möhtəşəm memarlıq incilərindən sayılan "İsmailiyyə"nin binasına od vurdular. Martın 30-dan aprelin 2-dək Şamaxı qəzasının 53 müsəlman kəndində ermənilər tərəfindən 8027 azərbaycanlı (onlardan 2560-ı qadın, 1277-si uşaq idi) qətlə yetirildi. Quba qəzasında 162 kənd darmadağın edilərək 16 mindən çox insanın həyatına son qoyuldu. Lənkəranda, Muğanda minlərlə soydaşımız öldürüldü. Ermənilər Dağlıq Qarabağda 150 azərbaycanlı kəndini tamamilə dağıtdılar. Şuşada görünməmiş qırğınlar törədildi.

Ermənilər ötən əsrin sonlarında yenidən işğalçılıq siyasətinə başladılar. 1988-ci ildə erməni millətçiləri xarici havadarlarının təhriki ilə Dağlıq Qarabağın Ermənistanla güclə birləşdirilməsi məqsədini güdən açıq fəaliyyətə keçdilər və az sonra hərbi əməliyyatlara başladılar. 1992-ci ilin fevralında erməni hərbi birləşmələrinin törətdiyi Xocalı faciəsi insanlığa qarşı çevrilmiş, öz qəddarlığına və amansızlığına görə misli görünməmiş soyqırımı aktlarından biri kimi tarixdə qalacaqdır. Bu, əslində, Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirilən soyqırımı siyasətinin davamı idi. BMT Baş Məclisinin 1948-ci il tarixli 260 (III) sayılı qətnaməsi ilə qəbul edilmiş "Genosid cinayətinin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında" Konvensiyanın 2-ci bəndində göstərilən şərtlər Xocalı faciəsinin məhz soyqırımı adlandırılmasına tamamilə imkan yaradır.

Azərbaycanlılara qarşı yeridilən soyqırımı siyasətinin uzun tarixi var. Fəqət bu barədə əsl həqiqət ümummilli lider Heydər Əliyevin qətiyyəti sayəsində ictimaiyyətə çatdırılıb. Ulu öndərin 1998-ci il 26 mart tarixli fərmanında

bu, geniş əksini tapıb və öz hüquqi-siyasi qiymətini alıb. O vaxtdan 31 mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi dövlət səviyyəsində qeyd olunur. Həmin gün soyqırımı qurbanlarını anma tədbirləri keçirilir, dünya ictimaiyyətinin diqqəti bu məsələyə cəlb olunur.

Erməni vandalizminin ifşası istiqamətindəki əzmkar və qətiyyətli fəaliyyəti bu gün Heydər Əliyev siyasi kursunun layiqli davamçısı, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən də qətiyyətlə davam etdirilir. Dövlət başçısı bununla bağlı demişdir: "Biz yalnız tarixi ədalətin və həqiqətin bərpa edilməsini, işğal və soyqırımı siyasəti yürüdənlərin beynəlxalq ictimaiyyət qarşısında ittiham olunmasını istəyirik. Əminəm ki, xalqımızın vətənpərvərliyi, milli birliyi və məqsədyönlü fəaliyyəti, Azərbaycan rəhbərliyinin siyasi iradəsi sayəsində biz qarşımıza qoyduğumuz bütün məqsədlərə, o cümlədən ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin bərpasına onilliklər boyu planlı olaraq əsl soyqırımı həyata keçirənlərin, insanlar və xalqlar arasında nifrət və düşmənçilik təbliğ edənlərin ifşasına nail olacağıq".

Erməni millətçiləri xaricdəki diasporlarının və böyük dövlətlərdəki lobbilərinin imkanlarından istifadə edərək "əzabkeş, məzlum erməni milləti" obrazı yaratmaqda davam edirlər. Bədnam erməni lobbisinin təsiri altında qondarma erməni soyqırımı məsələsinin bir müddət əvvəl ABŞ Konqresində müzakirəyə çıxarılması, İsveç dövləti tərəfindən tanınması bunu bir daha təsdiqləyir. Belə ədalətsiz qərarların qəbuluna çalışan erməni millətçiləri azərbaycanlılara və türklərə qarşı törətdikləri soyqırımları haqqında tarixi həqiqətləri gizlətməyə, dünya ictimaiyyətini Azərbaycan torpaqlarının işğalı faktı ilə barışdırmağa çalışırlar. Lakin unutmamalıdır ki, onların dəhşətli əməlləri bəşəriyyətə qarşı cinayət kimi hüquqi-siyasi qiymətini almalıdır. Dünya dövlətləri bu məsələdə erməni təbliğatı nəticəsində formalaşmış stereotiplərdən imtina etməli, "əzabkeş millətin" saxtakarlığına uymamalıdır.

Nəriman MEHRƏLİYEV,
10 saylı Dövlət Notariat Kontorunun böyük
dövlət notariusu